

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2008 m. sausio 31 d.
įsakymu Nr. 3D-54

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007-2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „PUSIAU NATŪRINIS ŪKININKAVIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Kaimo plėtros 2007-2013 metų programos priemonės „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ įgyvendinimo taisyklių (toliau – Taisyklės) tikslas – detalizuoti paramos pagal Lietuvos Kaimo plėtros 2007-2013 metų programos priemonę „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ (toliau – Priemonė) administravimo tvarką.

2. Priemonės Taisyklės parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15) su paskutiniaisiais pakeitimais padarytais 2007 m. spalio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1236/2007 (OL 2007 L280, p. 3), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-839), 2007 m. sausio 22 d. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076 (toliau – Programa) ir Lietuvos Kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. 41-1562).

II. SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir pagrindinės sąvokos:

3.1. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

EŽŪFKP – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

KPP – Kaimo plėtros 2004-2006 metų planas.

Agentūros KDTS – Agentūros Kontrolės departamento teritorinis skyrius.

ŽŪIKVC – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

Registras – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registras.

3.2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Bendrosios išlaidos – atlyginimas inžinieriams, architektams, konsultantams ir ekspertams, konsultuojantiems techniniais, technologiniais, ekonominiais ir organizaciniais projekto rengimo ir įgyvendinimo klausimais, kai tokios paslaugos nėra tęstinė ar periodinė veikla, susijusi su fizinio ar juridinio asmens įprastine veikla ir išlaidomis, taip pat statinio projekto (įskaitant ekspertizę) rengimo, išlaidos, projekto techninio tyrimo, patentų ir licencijų įsigijimo, projekto audito išlaidos ŽŪM nustatytais atvejais, taip pat išlaidos, susijusios su mikroįmonės steigimu, franšize ne žemės ūkio srityje.

Didžiausiasis įkainis – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 „Dėl Didžiausiųjų įkainių tinkamoms finansuoti išlaidoms pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 78-3158, Nr. 103-4234) nustatytas įkainis, pagal kurį apskaičiuojama didžiausia mokėtina paramos suma. Didžiausiasis įkainis nustatomas litais be pridėtinės vertės mokesčio.

Paramos paraiška – nustatytos formos dokumentas, kurį turi užpildyti ir pateikti pareiškėjas, siekiantis gauti paramą.

Pareiškėjas – asmuo, nustatyta tvarka pateikęs užpildytą paraišką paramai gauti.

Paramos gavėjas – operatorius, asmuo arba viešoji ar privati įmonė, atsakinga už operacijų įgyvendinimą ar paramos gavimą.

Paramos teikimo laikotarpis – laikotarpis nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo dienos iki paskutinės išmokos išmokėjimo dienos.

Verslo planas – dokumentas (sudėtinė paraiškos dalis), kuriame techniškai, finansiškai, ekonomiškai ir socialiniu požiūriu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomos projektui įgyvendinti reikalingos lėšos ir terminai.¹

Žemės ūkio naudmenos (toliau – ŽŪN) – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti.

Žemės ūkio valda (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, technologiniais ir ekonominiais santykiais.

¹ Verslo plano forma pateikiama Taisyklių priedo III skyriuje.

4. Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymas (Žin., 2002, Nr. 72-3009), Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 (Žin., 2002, Nr. 84-3645; 2006, Nr. 42-1524) ir Lietuvos Kaimo plėtros 2007-2013 metų programos administravimo taisyklės, Programa ir kiti teisės aktai.

III. PRIEMONĖS TIKSLAI

5. Priemonės:

5.1. **Bendrasis tikslas** – didinant valdų konkurencingumą, gerinti šių valdų struktūrą bei plėtoti rinkos poreikius atitinkantį prekinį ūkininkavimą.

5.2. **Specialieji tikslai:**

5.2.1. didinti valdų valdytojų pajamas;

5.2.2. didinti rinkos poreikius atitinkančių žemės ūkio valdų skaičių.

5.3. **Veiklos tikslas** – paremti restruktūrizuojamas pusiau natūrinės žemės ūkio valdas, suteikti ūkininkams galimybių įgyti dalyvavimo investicinėje paramos priemonėje patirties (verslo plano rengimas ir pateikimas, investicijų planavimas ir įgyvendinimas, investicijų įgyvendinimo patvirtinamųjų dokumentų pateikimas Agentūrai).

IV. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR JŲ TINKAMUMO KRITERIJAI

6. Paramos pagal šią priemonę gali kreiptis ne jaunesni kaip 18 metų fiziniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio produktų gamyba ir iki paramos paraiškos pateikimo dienos nustatyta tvarka² įregistravę valdą Registre bei nurodyti valdos valdytojais. Pareiškėjas laikomas tinkamu paramai gauti, jei:

6.1. jo valdos dydis yra 2 – 3,99 EDV³;

6.2. ne vėliau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo dienos tvarko buhalterinę apskaitą taip, kaip tai nustato Lietuvos Respublikos teisės aktai⁴, jei to dar nedarė;

6.3. ne mažiau kaip paskutiniuosius metus iki paramos paraiškos pateikimo metų deklaruoja pasėlius ir (arba) registruoja gyvulius;

² Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. vasario 1 d. įsakymas Nr. 3D-41 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ (Žin., 2007, Nr. 19-724).

³ Žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas europinio dydžio vienetais (EDV) – Europos Sąjungos ūkio ekonominio dydžio matavimo vienetais. Apskaičiuojamas pagal Žemės ūkio valdos ekonominio dydžio, išreikšto europinio dydžio vienetais, skaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 3D-521 (Žin., 2007, Nr. 126-5141).

⁴ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas (Žin., 2001, Nr. 99-3515).

6.4. neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

6.5. pateikė verslo planą, kuriame:

6.5.1. pateikiami įrodymai, kad žemės ūkio valda taps ekonomiškai gyvybinga⁵;

6.5.2. detaliai aprašomos reikalingos ir numatomos įgyvendinti investicijos;

6.5.3. apibrėžiamos konkrečios valdos plėtros gairės ir planai.

V. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

7. Pareiškėjui parama negali būti suteikiama, jei:

7.1. jis yra gavęs paramą pagal KPP priemonę „Pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas“;

7.2. pareiškėjas yra paramos gavėjas pagal KPP priemones „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ ir „Pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas“, taip pat pagal Programos priemones „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ ir „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“;

7.3. pareiškėjas yra vaisių ir daržovių gamintojų organizacijos narys;

7.4. jam yra iškelta byla dėl bankroto;

7.5. paramos paraiškoje, pridedamuose dokumentuose ar pagal užklausimą pateiktuose dokumentuose pateikė neteisingą informaciją;

7.6. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

7.6.1. pareiškėjo kitos sutarties dėl paramos skyrimo iš EB ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pažeidimo;

7.6.2. paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo;

7.6.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusio (-s) su parama.

7.7. pareiškėjas, siekdamas palankaus sprendimo, bandė daryti įtaką paramos paraiškos vertinimą atliekančiai ir sprendimą dėl paramos skyrimo priimančiai institucijai paraiškų vertinimo ar atrankos proceso metu;

7.8. pareiškėjas dėl subjektyvių priežasčių nevykdo ankstesnio projekto (jeigu toks buvo vykdomas) verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių, jis netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones, iki tol, kol nebus pašalinti veiklos trūkumai.

8. Pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą;

⁵ Per pirmuosius 3 paramos teikimo metus žemės ūkio valdos dydis, vertinant pagal EDV, padidės 20 proc.

8.1. vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo 7.6.1. ir 7.6.2. punktuose nurodytais atvejais;

8.2. du metus nuo galutinio sprendimo priėmimo 7.6.3. punkte nurodytu atveju.

VI. PARAMOS DYDIS IR TRUKMĖ

9. Metinė paramos suma paramos gavėjui išmokama kasmet litais pagal 2006 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1913/2006, nustatantį išsamias žemės ūkio pinigų politikos sistemos taikymo taisykles eurui žemės ūkyje ir iš dalies keičiantį kai kuriuos reglamentus (OL 2006 L 365, p. 52), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 873/2007 (OL 2007 L 193, p. 3).

10. Metinė paramos suma – 5179 Lt (penki tūkstančiai šimtas septyniasdešimt devyni litai) vienam paramos gavėjui.

11. Parama skiriama penkeriems metams pagal 3+2 principą – po trijų verslo plano įgyvendinimo metų įvertinama verslo plano vykdymo pažanga ir jei verslo planas vykdomas, parama skiriama dar dvejiems metams;

12. Parama skiriama pagal paramos paraiškas, patvirtintas iki 2013 m. gruodžio 31 d.

VII. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

13. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su verslo plano įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo Europos Komisijos Kaimo plėtros komiteto pritarimo Programai datos (ne anksčiau nei 2007 m. rugsėjo 19 d.) iki galutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai dienos.

14. Verslo plane turi būti numatytos visos išlaidos (investicijos), kurios yra susijusios su investicijų plano įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir EB teisės aktų nustatytus reikalavimus. Tačiau paramos lėšomis bus finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir verslo planui įgyvendinti būtinos išlaidos (atitinkančios iškeltus tikslus), ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis. Tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas.

15. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

15.1. kai prekių, paslaugų, darbų pirkimai atlikti, vadovaujantis XVII skyriuje numatyta tvarka;

15.2. patirtos su verslo plano įgyvendinimu, bet ne anksčiau nei 2007 m. rugsėjo 19 d. Tačiau, jei parama neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos šių Taisyklių 16 punkte tinkamų finansuoti išlaidų sąrašė

arba jos patirtos nesilaikant šių Taisyklių XVII skyriuje numatytos tvarkos, pareiškėjui šios išlaidos nefinansuojamos;

15.3. tiesiogiai su paraiškos parengimui ir konsultavimu verslo plano įgyvendinimo klausimais išlaidos, kurios yra patirtos ne anksčiau nei įsigaliojo šios Taisyklės. Tačiau, jei parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos šių Taisyklių 16 punkte tinkamų finansuoti išlaidų sąrašė arba jos patirtos nesilaikant šių Taisyklių XVII skyriuje numatytos tvarkos, pareiškėjui šios išlaidos nefinansuojamos;

15.4. faktiškai patirtos ir užregistruotos paramos gavėjo apskaitoje išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis.

16. Išlaidų kategorijos:

16.1. naujos žemės ūkio technikos, technologinių įrenginių ir įrangos⁶, kompiuterinės programinės įrangos, skirtos verslo plano įgyvendinimui, įsigijimas pagal rinkos turto vertę;

16.2. gamybinių pastatų ir (arba) statinių statyba bei rekonstrukcija;

16.3. gamybinių pastatų ir (arba) statinių statyba bei rekonstrukcija ūkio būdu. Statybos darbus atlieka pareiškėjas ir (arba) samdomi darbuotojai pagal Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius⁷. Jei darbus atlieka samdomi darbuotojai, jie turi turėti verslo liudijimą. Su mokėjimo prašymu turi būti pateikiami dokumentai, įrodantys pinigų išmokėjimą už statybos darbus paramos gavėjui ir (arba) samdomiems darbuotojams (pinigų pavedimas į darbuotojo sąskaitą);

16.4. naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

16.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali sudaryti iki 10 proc. maksimalios paramos sumos (ne daugiau kaip 5 proc. maksimalios paramos sumos gali būti skirta paraiškos parengimui ir konsultavimui verslo plano įgyvendinimo klausimais. Nuo šių Taisyklių įsigaliojimo datos paraiškos parengimo ir konsultavimo verslo plano įgyvendinimo klausimais išlaidos gali būti finansuojamos tik tuo atveju, jei šias paslaugas atlieka Ministerijos nustatyta tvarka akredituoti konsultantai⁸).

17. Išperkamoji nuoma įsigytas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos (galutinio mokėjimo prašymo pateikimo).

18. Pagal šią priemonę netinkamos finansuoti išlaidomis pripažįstamos:

18.1. išlaidos (investicijos), nenumatytos verslo plane, nesusijusios su priemone ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 16 punkte;

18.2. trumpalaikis turtas;

⁶ Parama neteikiama cukrinių runkelių nuėmimo technikai ir įrangai įsigyti.

⁷ Nesant įkainių, pareiškėjo ūkio darbuotojams išmokama lėšų suma už statybos darbus negali viršyti jiems per 6 mėnesius iki paramos paraiškos pateikimo išmokėto vidutinio darbo užmokesčio sumos.

⁸ Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 3D-242 (Žin., 2007, Nr. 57-2207).

18.3. atnaujinimo investicija – investicija turimam pastatui arba įrangai ar jų dalims pakeisti nauju pastatu ar įranga, neišplečiant gamybos pajėgumų daugiau nei 25 proc. arba iš esmės nepakeičiant gamybos ar naudojamos technologijos pobūdžio. Prieš 30 arba daugiau metų pastatyto ūkinio pastato nugriovimas ir jo pakeitimas nauju pastatu nelaikoma atnaujinimo investicija. Prieš 5 metus ir seniau įsigytos bei ūkinėje veikloje naudojamos, neatitinkančios saugos reikalavimų ir neigiamą poveikį aplinkai darančios įrangos pakeitimas nauja šiuolaikine įranga nelaikoma atnaujinti skirtomis investicijomis⁹;

18.4. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant Taisyklių XVII skyriuje nurodytų procedūrų (jei nenustatyti didžiausieji įkainiai);

18.5. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius¹⁰;

18.6. išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos ar renovacija;

18.7. išlaidos, susijusios su investicijomis bitininkystei bei jos plėtrai;

18.8. išlaidos, susijusios su veislinių gyvulių, sėklų, sodinukų ir daigų įsigijimu.

19. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. 35-1271) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė) visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

VIII. PAPILDOMI REIKALAVIMAI PARAMAI GAUTI

20. Pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų.

21. Jei reikia, poveikio aplinkai įvertinimas turi būti atliktas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2005, Nr. 84-3105).

22. Pareiškėjas be rašytinio Agentūros sutikimo įsipareigoja neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto mažiausiai penkerius metus nuo paramos patvirtinimo datos.

23. Pareiškėjas įsipareigoja laikytis Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų, kaip nustato Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymai¹¹.

⁹ Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (Žin., 2001, Nr. 110-3992) 1 priedėlis.

¹⁰ Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą.

¹¹ Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metams programą, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-148 (Žin., 2007, Nr. 41-1557) ir Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir paselių plotus

24. Nekilnojamasis turtas (pastatas), į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise. Žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti pastatais pareiškėjo gali būti nuomojama arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas ja ne trumpesniai kaip 10 metų laikotarpiui¹² nuo paramos patvirtinimo.

25. Investicijos turi atitikti gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos, maisto kokybės reikalavimus (šis reikalavimas netaikomas, jei numatytos investicijos neturi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi).

26. Jei verslo plane numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, turi būti pateiktas aplinkosaugos institucijos išankstinis statybos (rekonstrukcijos) techninio projekto įvertinimas, parengtas vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. 50-1675)¹³.

27. Verslo plane prognozuojamas žemės ūkio valdos ekonominis dydis, vertinant pagal EDV, per pirmuosius trejus paramos metus turi padidėti ne mažiau kaip 20 procentų ir nesumažėti per ketvirtus ir penktus paramos metus.

28. Pareiškėjas paramos paraiškos pateikimo dieną turi būti atnaujinęs informaciją apie laikomus gyvulius ir valdomą ŽŪN plotą Registre. Pareiškėjui patikslinus Registro duomenis po paramos paraiškos pateikimo, priimant sprendimą dėl paramos paraiškos tinkamumo, nebus atsižvelgiama.

29. Paramos gavėjas privalo investuoti visą paramos sumą. Per pirmus tris verslo plano įgyvendinimo metus gali būti atlikta didelė investicija (lygi arba didesnė nei numatomų likusių verslo plano įgyvendinimo metų paramos suma). Nepriklausomai nuo investicijų atlikimo paskirstymo (lygiomis dalimis per penkerius metus arba didelė investicija per pirmus tris verslo plano įgyvendinimo metus), nustatyta paramos laikotarpį mokama šių taisyklių VI skyriuje nustatyto dydžio metinė paramos suma. Numatyta investuoti paramos suma per pirmus trejus verslo plano metus turi būti ne mažesnė kaip 15 537 Lt (be PVM). Maksimali paramos suma per visą paramos teikimo laikotarpį negali viršyti 25 895 Lt (5 paramos metai).

administravimo bei kontrolės 2007 m. taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 3D-135 (Žin., 2007, Nr. 39-1457).

¹² Jei žemė yra valdoma nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė.

¹³ Investiciniuose projektuose numatytiems statybos bei rekonstravimo darbams turi būti parengtas statinių techninis projektas (pateikiamos statinio techninio projekto, bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano) architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys), gautas statybos leidimas (pateikiamas ne vėliau kaip iki paramos sutarties pasirašymo), išskyrus nesudėtingus (tarp jų laikinus) statinius (Statybos techninis reglamentas STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 184 (Žin., 2002, Nr. 43-1639)). Žemės ūkio paskirties statinių projektams, kurių sąmatinė vertė 500 tūkst. Lt ir daugiau, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 (Žin., 2002, Nr. 55-2200). Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Jei projekte numatyta statyba ir (ar) rekonstrukcija, bet jai paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami.

30. Paramos gavėjas / pareiškėjas norėdamas pakeisti verslo plano investicijų planą, turi raštu kreiptis į Agentūros KDTS dėl investicijų plano keitimo bei nurodyti priežastis, kodėl yra daromi pakeitimai.

31. Jei paramos gavėjas nori atsisakyti paramos per trijų pirmųjų verslo plano įgyvendinimo metų laikotarpį jis turi pateikti prašymą dėl paramos atsisakymo, o išmokėtą paramą turi gražinti. Jei paramos gavėjas paramos nori atsisakyti po trijų verslo plano įgyvendinimo metų ir jam jau yra išmokėta paramos suma už ketvirtus paramos metus, jis išmokėtą paramą turi gražinti už tuos metus, kuriais verslo plane numatytos investicijos nebuvo įgyvendinamos.

32. Pareiškėjo prašymu išregistruota paramos paraiška negali būti toliau administruojama. Į vėlesnius pareiškėjo prašymus toliau administruoti išregistruotą paramos paraišką neatsižvelgiama.

33. Dėl paramos gavėjo mirties arba nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų po sprendimo skirti paramą priėmimo, parama galės būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, jei jis atitiks pareiškėjo tinkamumo kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu. Jei paveldėtojas neatsiranda, paramos išmokėjimas nutraukiamas ir nereikalaujama gražinti jau išmokėtų lėšų. Kai paramos gavėjas perduoda visą ar dalį valdos kitam asmeniui tuo laikotarpiu, kuriuo galioja įsipareigojimas, kurį įsipareigojus vykdyti buvo suteikta parama, perėmėjas gali perimti įsipareigojimą likusiai laikotarpio daliai. Jeigu įsipareigojimas neperimamas, paramos gavėjas privalo gražinti suteiktą paramą. Paramos gražinti nereikia, jeigu paramos gavėjas, kuris jau įvykdė didelę dalį įsipareigojimų, galutinai nutraukia žemės ūkio veiklą, o teisių perėmėjui perimti įsipareigojimą neapsimoka.

34. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet prieš sprendimo skirti paramą priėmimo, paramos paraiška išregistruojama.

IX. KVIETIMAS TEIKTI PARAMOS PARAIŠKAS

35. Kvietimą teikti paramos paraiškas skelbia Agentūra pagal Ministerijos sudarytą grafiką. Kvietimas skelbiamas „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ ir bent viename iš šalies dienraščių bei pateikiamas Agentūros ir Ministerijos interneto svetainėse (Ministerijos – www.zum.lt, Agentūros – www.nma.lt).

36. Kvietimas gali būti skelbiamas ir kituose leidiniuose, internete ar kitais būdais.

37. Paramos paraiškos nepriimamos, jeigu jos pateiktos po kvietime nustatyto termino, išskyrus *force majeure* atvejus.

X. PARAMOS PARAIŠKŲ PILDYMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

38. Paramos paraiškos forma pateikiama šių Taisyklių priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

39. Paramos paraiška pildoma lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

40. Paramos paraiška turi būti tinkamai užpildyta, pateikiant išsamią informaciją, ypač apie tai, kaip numatytos įgyvendinti investicijos padės pasiekti tikslus, kokia bus jo nauda, kaip įgyvendinamos investicijos susijusios su priemonės „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ tikslais. Pareiškėjai turi įsitikinti, kad paramos paraiška yra tinkamai sukomplektuota.

41. Pareiškėjas su paramos paraiška gali pateikti kitus papildomus dokumentus, kurie, jo manymu, gali būti svarbūs vertinant paraišką.

42. Iškilus specifiniams su paramos paraiškos ir (arba) verslo plano vykdymu ar pareiškėjo veikla susijusiems klausimams, pareiškėjo gali būti paprašyta pateikti papildomų dokumentų.

43. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros KDTS Taisyklių 122 punkte nurodytais adresais pagal valdos registravimo vietą.

44. Paramos paraiška turi būti pateikta asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

45. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų egzempliorius (Agentūros darbuotojo arba notaro patvirtintos kopijos).

46. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą.

47. Pareiškėjas gali pateikti tik vieną paramos paraišką pagal šią priemonę. Antroji to paties pareiškėjo pateikta paramos paraiška atmetama, jei pirmoji nėra išregistruota ar atmesta.

48. Paramos paraiška registruojama Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinėje sistemoje (toliau – informacinė sistema) (esant galimybei). Paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui įteikiamas paramos paraiškos registravimą įrodantis raštas.

49. Po paramos paraiškos užregistravimo pareiškėjas turi teisę raštu pranešti Agentūrai apie pateiktos paramos paraiškos atšaukimą ir pateikti naują paramos paraišką kvietimo teikti paramos paraiškas metu.

XI. PARAMOS PARAIŠKŲ VERTINIMAS

50. Užregistruota paramos paraiška vertinama Agentūroje vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių nustatytais terminais.

51. Paramos paraiškos vertinamos bei jų vertinimo procesas organizuojamas vadovaujantis Agentūros nustatytais darbo procedūrų aprašais.

52. Paramos paraiškų vertinimo procesas susideda iš trijų dalių:

52.1. administracinės atitikties tikrinimo;

52.2. tinkamumo skirti paramą vertinimo;

52.3. prioritetiškumo vertinimo.

53. Paramos paraiškų administracinės atitikties tikrinimas gali būti pradedamas nelaukiant paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos.

54. Prioritetiškumo vertinimas gali būti neatliekamas tuo atveju, jei bendra prašomos paramos suma yra mažesnė arba lygi kvietimui teikti paramos paraiškas planuojamai skirti paramos sumai.

55. Jeigu bendra prašoma paramos suma viršija kvietimui teikti paramos paraiškas planuojamą skirti lėšų sumą, prieš paramos paraiškų tinkamumo vertinimą atliekamas preliminarus paramos paraiškų sugrupavimas pagal atitiktį Taisyklių XIV skyriuje nustatytiems prioritetų kriterijams.

56. Tuo atveju, jei paramos paraiška perduota teisėsaugos institucijoms, paramos paraiškos vertinimas sustabdomas iki teisėsaugos institucijų išvadų pateikimo, o Agentūra apie tokias paramos paraiškas informuoja Ministeriją. Gavus teisėsaugos institucijų išvadas, tęsiamas paramos paraiškos vertinimas.

XII. ADMINISTRACINĖS ATITIKTIES TIKRINIMAS

57. Užregistravus paramos paraišką pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi reikalaujami dokumentai.

58. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi reikalaujami dokumentai ir (arba) paramos paraiška užpildyta netinkamai, pareiškėjui siunčiamas ar įteikiamas pranešimas, kuriame prašoma pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus ir (arba) patikslinti duomenis bei nustatomas 10 darbo dienų įvykdymo terminas nuo pranešimo įteikimo dienos. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ilgesnis terminas. Pranešimas taip pat išsiunčiamas elektroniniu paštu, jei paramos paraiškoje pareiškėjas yra nurodęs tokį

pageidaujama informacijos gavimo būdą. Per pranešime nustatytą laiką nepateikus reikalaujamų dokumentų ar trūkstamos informacijos, pareiškėjui siunčiamas antras pranešimas, į kurį negavus atsakymo, paramos paraiška atmetama. Apie priimtą sprendimą atmeti paramos paraišką, nurodant atmetimo priežastis, taip pat teisinį pagrindimą ir tokio sprendimo apskundimo tvarką, Agentūra pareiškėjui per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos registruotu laišku išsiunčia šį sprendimą.

XIII. TINKAMUMO SKIRTI PARAMĄ VERTINIMAS

59. Atlikus administracinės atitikties tikrinimą, tinkamai užpildytos paramos paraiškos perduodamos į kitą vertinimo etapą.

60. Tuo atveju, jei atliekamas preliminarus paramos paraiškų sugrupavimas pagal atitiktį šių Taisyklių XIV skyriuje nurodytiems prioritetiniams atrankos kriterijams (vadovaujantis paramos paraiškoje pateiktais duomenimis), tinkamumo skirti paramą vertinimo etapui teikiamos tos paramos paraiškos, kurios atitinka prioritetinius kriterijus, o paraiškos pagal prioritetus pradedamos grupuoti nuo pirmo kriterijaus.

61. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar paraiška tinkama gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete.

62. Agentūra gali pareiškėjo prašyti pateikti trūkstamus duomenis ar dokumentus, jei jų reikia vertinant paramos paraišką ar išlaidų tinkamumą. Pareiškėjui siunčiamas pranešimas, kuriame nurodoma, kokios informacijos trūksta arba ką reikia patikslinti. Papildomai informacijai pateikti pareiškėjui suteikiamas 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ir ilgesnis terminas. Pranešimas taip pat išsiunčiamas elektroniniu paštu, jei paramos paraiškoje pareiškėjas yra nurodęs tokį informacijos gavimo būdą.

63. Tinkamumo skirti paramą vertinimo rezultatai suvedami į informacinę sistemą.

XIV. PARAMOS PARAIŠKŲ PRIORITETIŠKUMO VERTINIMAS

64. Tuo atveju, kai paramos paraiškose prašoma bendra paramos suma didesnė nei kvietimui teikti paramos paraiškas skirti planuojama paramos suma, atliekamas paramos paraiškų prioritetiškumo vertinimas.

65. Vertinant pareiškėjų prioritetus, nustatoma, kurios iš tinkamų finansuoti paramos paraiškų atitinka šios priemonės atrankos prioritetų kriterijus.

66. Paramos paraiškų prioritetiškumas vertinamas pagal atitikimą prioritetiniams kriterijams atmetimo būdu. Prioritetiniai kriterijai nustatomi atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo metu pateiktus

dokumentus. Paramos paraiškos, atitinkančios pirmiau nurodytus kriterijus, turi pirmenybę prieš paramos paraiškas, kurios atitinka kitus tolesnius kriterijus:

66.1. pareiškėjas anksčiau nėra gavęs EB investicinės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai¹⁴;

66.2. paramos gavėjo narystė kooperatyve, kuris iki paramos paraiškos pateikimo yra pripažintas žemės ūkio kooperatyvu;

66.3. pareiškėjo amžius (pirmenybė teikiama jaunesniems pareiškėjams).

67. Tuo atveju, jei paraiškėjai surenka vienodą prioritetų skaičių, prioritetas teikiamas paramos paraiškoms atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo datą. Jeigu paramos paraiška neatitinka nei vieno prioritetinio kriterijaus, ji nevertinama, išskyrus atvejus, kai lieka lėšų. Tuomet prioritetas teikiamas paramos paraiškoms atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo datą.

XV. PARAMOS TVIRTINIMAS

68. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, priima sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo. Priimant sprendimą dėl paramos skyrimo, turi būti užtikrinta, kad paskirstytos paramos suma neviršytų priemonei nustatytos didžiausios leistinos įsipareigojimų sumos.

69. Pareiškėjas, patvirtinus paramos paraišką kaip tinkamą paramai gauti, tampa paramos gavėju.

70. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

XVI. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

71. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutinkantis su Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, susijusiais su paramos paraiškų, pateiktų pagal priemonę, administravimu, vertinimu, atranka ir mokėjimo prašymų administravimu, turi teisę juos apskųsti šiame skyriuje nustatyta tvarka.

72. Agentūros konkrečių valstybės tarnautojų ir (arba) darbuotojų veiksmus (neveikimą) pareiškėjas gali apskųsti Agentūros vadovui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą).

73. Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą pareiškėjas gali apskųsti Ministerijai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius sprendimus, veiksmus (neveikimą).

¹⁴ Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programa (SAPARD), BPD, KPP, Programa.

74. Skundams nagrinėti Agentūra ir (arba) Ministerija gali sudaryti specialią komisiją ir patvirtinti jos darbo reglamentą.

75. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutikdamas su Agentūros ir (ar) Ministerijos sprendimais, veikimu ar neveikimu, gali tiesiogiai kreiptis į Vyriausiąją administracinių ginčų komisiją arba Vilniaus apygardos administracinę teisumą teisės aktų nustatyta tvarka.

XVII. PIRKIMO PROCEDŪROS

76. Siekdami, kad įvykdytos investicijos būtų laikomos tinkamomis finansuoti, prekių, paslaugų ar darbų, pirkimus turi organizuoti apklausos būdu vadovaudamiesi Ministerijos nustatyta tvarka¹⁵ (jei nėra nustatyti didžiausieji įkainiai).

77. Įvykdytos apklausos prekėms, paslaugoms ar darbams pirkti (jei nėra nustatyti didžiausieji išlaidų įkainiai) dokumentaciją paramos gavėjas turi pateikti Agentūros KDTS įvertinti prieš teikiant mokėjimo prašymą.

78. Investicijos įvykdytos pagal prekių, paslaugų ar darbų pirkimo sutartis, sudarytas nesilaikant šiame Taisyklių skyriuje nurodytų reikalavimų, laikomos netinkamomis finansuoti.

XVIII. MOKĖJIMO PRAŠYMO PATEIKIMAS IR PATEIKIMO TERMINAS

79. Mokėjimo prašymų pateikimo terminai nustatomi Agentūros direktoriaus įsakymu. Per visą paramos teikimo laikotarpį mokėjimo prašymai yra pateikiami du kartus: po trečių ir penktų verslo plano įgyvendinimo metų.

80. Paramos gavėjas, šiame skyriuje nustatytu periodiškumu, pateikia nustatytos formos mokėjimo prašymą.

81. Mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt ir Ministerijos interneto svetainėje www.zum.lt.

82. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir dokumentai nepriimami. Paramos gavėjas turi įsitikinti, kad jo pateiktas mokėjimo prašymas yra tinkamai sukomplektuotas.

83. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūros KDTS pagal paraiškos pateikimo vietą.

¹⁵ Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-150 (Žin., 2007, Nr. 41-1559).

84. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti laiku (pagal Agentūros direktoriaus patvirtintus terminus), asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami.

85. Nepateikus mokėjimo prašymo, taikomos sankcijos, numatytos šių Taisyklių XXII skyriuje.

86. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą, jis iki nustatyto termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo.

87. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, paramos gavėjas turi Agentūrai raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastis.

88. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti per bankines institucijas.

XIX. MOKĖJIMO PRAŠYMO TIKRINIMAS, VERTINIMAS IR TVIRTINIMAS

89. Užregistravus mokėjimo prašymą, Agentūros KDTS atliekamas jo administracinės atitikties tikrinimas, kurio metu nustatoma, ar pateikti visi reikalingi dokumentai, ar tinkamai (lietuvių kalba, atitinka nustatytą formą) užpildytas mokėjimo prašymas.

90. Jeigu paramos gavėjo pateiktas mokėjimo prašymas neteisingai užpildytas ir (arba) trūksta duomenų, jam siunčiamas pranešimas apie tikrinimo metu nustatytus trūkumus. Jiems pašalinti paramos gavėjui nustatomas iki 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo, tačiau, atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ilgesnis terminas. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Per nustatytą laiką nepateikus reikiamų dokumentų ar nepatikslinus duomenų, siunčiamas antras pranešimas, į kurį neatsakius, mokėjimo prašymas yra atmetamas arba vertinamas pagal turimus duomenis.

91. Jei paramos gavėjas dėl objektyvių priežasčių vėluoja pateikti prašomą informaciją, apie tai turi pranešti raštu argumentuodamas vėlavimo priežastis.

92. Po administracinės atitikties tikrinimo (ir po patikros vietoje, jei ji buvo atlikta) mokėjimo prašymai kartu su pridedamais dokumentais bei Agentūros darbuotojų užpildytais darbo dokumentais perduodami kitam vertinimo etapui.

93. Jei Agentūroje vertinant mokėjimo prašymą kyla neaiškumų, paramos gavėjui siunčiamas pranešimas, kuriame prašoma per nustatytą 10 darbo dienų terminą nuo pranešimo įteikimo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Jei per nustatytą laiką paramos gavėjas neatsako į Agentūros paklausimą ir nepateikia prašomų duomenų, mokėjimo prašymas yra vertinamas pagal turimus duomenis.

Jei paramos gavėjas dėl objektyvių priežasčių vėluoja pateikti prašomą informaciją, apie tai turi pranešti raštu argumentuodamas vėlavimo priežastis.

94. Jei vertinant mokėjimo prašymą kyla įtarimų, kad dokumentuose pateikta neteisinga informacija, gali būti atliekama užsakomoji patikra vietoje.

95. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir pateikti Ministerijai pinigų užsakymo paraiškas per 60 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūros KDTS datos. Tais atvejais, kai vertinant mokėjimo prašymą Agentūra prašo paramos gavėjo pateikti trūkstamus duomenis arba ištaisyti nurodytus mokėjimo prašymo trūkumus, mokėjimo prašymas turi būti įvertintas ir pinigų užsakymo paramos paraiška Ministerijai turi būti pateikta per 90 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūros KDTS datos.

XX. PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

96. Šiai priemonei taikomas išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu būdas.

97. Taikant išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu būdą, paramos gavėjui kasmet (pirmus 3 metus) išmokama Taisyklių VI skyriuje nustatyto dydžio metinė paramos suma. Po trejų verslo plano įgyvendinimo metų paramos gavėjas Taisyklių XVIII skyriuje nustatyta tvarka teikia Agentūrai mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja patirtas išlaidas. Jei verslo planas įgyvendinamas (laikomasi iškeltų tikslų bei laiku vykdomos numatytos investicijos), paramos gavėjui išmokama metinė paramos suma už ketvirtus metus. Paramos suma už paskutinius (penktus) verslo plano įgyvendinimo metus išmokama tik įvertinus galutinį mokėjimo prašymą.

98. Baigęs įgyvendinti verslo planą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja už ketvirtus ir penktus paramos metus patirtas išlaidas.

99. Agentūra pagal poreikį teikia Ministerijai pinigų užsakymo paraiškas.

100. Ministerija per 5 darbo dienas nuo tinkamų pinigų užsakymo paraiškų gavimo ir užregistravimo Ministerijoje dienos jas patikrina ir parengia bei pateikia mokėjimo paraiškas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Valstybės išdo departamentui dėl lėšų pervedimo į Agentūros nurodytą sąskaitą.

101. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Valstybės išdo departamentas mokėjimo paraiškas apmoka vadovaudamasis Valstybės biudžeto lėšų išdavimo iš valstybės išdo sąskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. 195 (Žin., 2000, Nr. 65-1976; 2007, Nr. 90-3604), nuostatomis.

102. Gavusi lėšas, Agentūra per 3 darbo dienas jas pveda paramos gavėjams.

XXI. PATIKROS

103. Bet kuriame paramos paraiškų ar mokėjimo prašymų administravimo etape gali būti atliekama patikra vietoje. Patikros vietoje metu tikrinami pareiškėjo arba paramos gavėjo paramos paraiškoje ir jų prieduose bei mokėjimo prašyme pateikti duomenys ir jų atitikimas tikrovės. Patikros vietoje metu surašoma patikros vietoje ataskaita.

104. Apie patikras vietoje pareiškėjams ir (arba) paramos gavėjams pranešama iš anksto, jeigu toks išankstinis pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo informavimas neturės įtakos patikros vietoje rezultatams. Bendruoju atveju apie patikrą vietoje pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas informuojamas ne anksčiau kaip prieš 48 valandas iki patikros vietoje atlikimo.

105. Jei pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę audituoti ir kontroliuoti, kaip yra vykdomas verslo planas, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas verslo planas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos skyrimo iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos, tai laikoma Programos paramos gavimo ir naudojimo sąlygų pažeidimu.

XXII. SANKCIJOS

106. Paramos gavėjui nesilaikant ar pažeidžiant paramos teikimo sąlygas, numatomos dvi privalomų sankcijų rūšys – paramos neskyrimas ir (arba) paramos susigrąžinimas.

107. Paramos gavėjui gali būti taikomos šios sankcijos:

107.1. jeigu paramos gavėjas nepateikė pirmo mokėjimo prašymo (po trijų paramos gavimo metų), parama nutraukiama susigrąžinant visus išmokėtus pinigus;

107.2. jeigu paramos gavėjas nepateikė galutinio mokėjimo prašymo (po penkių paramos gavimo metų), išmokėta paramos suma už ketvirtus paramos metus susigrąžinama;

107.3. jeigu paramos gavėjas su mokėjimo prašymu nepateikia buhalterinės apskaitos dokumentų (kopijų), įrodančių, kad buhalterinė apskaita vedama nuo laikotarpio už kurį atsiskaitoma pradžios, netenka teisės į paramą, o už neatsiskaitytą laikotarpį turi grąžinti išmokėtą paramą;

107.4. po trijų paramos gavimo metų nustačius, kad verslo planas nevykdomas (paramos gavėjas neinvestavo visos išmokėtos paramos sumos, nepilnai įgyvendintos investicijos) išmokėta parama už tris metus yra susigrąžinama;

107.5. jeigu po trijų paramos teikimo metų valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimas palyginus su pirmų paramos metų valdos dydžiu yra mažesnis kaip 20%, parama dar dvejiems metams neskiriama;

107.6. po penkių paramos gavimo metų nustačius, kad verslo planas nevykdomas (nepilnai

įgyvendintos planuotos investicijos) išmokėta parama už ketvirtus paramos metus yra susigražinama;

107.7. jeigu ketvirtais ir (arba) penktais paramos metais valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimas palyginus su pirmais paramos metais yra mažesnis kaip 20%, išmokėta parama už ketvirtus paramos metus susigražinama;

107.8. nustačius, kad pareiškėjas gauna paramą pagal KPP priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ (Programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“) kaip valdos perleidėjas ar ūkio darbuotojas, arba pagal KPP priemonę „Pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas“ (tikrinama paramos paraiškos pateikimo metais), parama neskiriama;

107.9. nustačius, kad paramos gavėjas gauna paramą pagal Programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ kaip valdos perleidėjas ar ūkio darbuotojas (tikrinama kiekvienais paramos gavimo metais), parama pusiau natūriniam ūkininkavimui nutraukiama susigražinant išmokėtas paramos lėšas už tuos metus, kuriais įsipareigojimai pagal priemonę nebuvo įgyvendinti, t.y. investicijos nebuvo arba buvo nepilnai įgyvendintos. Paramos teikimas nenutraukiamas, jeigu paramos gavėjas perleidžia įsipareigojimus perėmėjui. Tokiu atveju parama toliau teikiama perėmėjui;

108. Sankcijos yra netaikomos esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

109. Tais atvejais kai pritaikius sankciją yra reikalavimas gražinti išmokėtas lėšas ir lėšos negražinamos per Agentūros nustatytą terminą yra skaičiuojamos palūkanos už kiekvieną pavėluotą dieną.

XXIII. DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

110. Visi su Programos įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi mažiausiai 10 metų nuo paramos patvirtinimo datos, vadovaujantis Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle, patvirtinta Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 1997 m. rugpjūčio 15 d. įsakymu Nr. 38 (Žin., 1997, Nr. 78-2006; 2006, Nr. 3-86).

111. Paramos gavėjas privalo užtikrinti su Programos įgyvendinimu susijusių dokumentų saugumą ir prieinamumą Agentūros, Ministerijos, Valstybės kontrolės, Europos Komisijos ir EB Audito Rūmų įgaliotiems atstovams.

112. Paramos gavėjas privalo saugoti:

112.1. paramos paraiškos ir jos priedų kopijas;

112.2. išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalus bei mokėjimo prašymų kopijas;

112.3. susirašinėjimo su Agentūra dokumentus;

112.4. pirkimų vykdymo dokumentų originalus arba kopijas;

112.5. kitus su paramos paraiška ir verslo plano įgyvendinimu susijusius dokumentus.

XXIV. ATSAKOMYBĖ

113. Už paramos paraiškoje bei kituose dokumentuose pateiktų duomenų teisingumą atsako juos pateikę pareiškėjai.

114. Už paramos paraiškoje, kituose dokumentuose pateiktų duomenų atnaujinimą laiku ŽŪIKVC tvarkomuose registruose atsako pareiškėjas. Agentūra, priimdama sprendimą dėl paramos suteikimo (nesuteikimo) ar (ir) sankcijų taikymo, naudojami duomenimis, kuriuos pateikia ŽŪIKVC arba patikros vietoje duomenimis.

115. Pareiškėjai, neteisėtai gavę išmokas, ir asmenys, prisidėję prie neteisėto išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

XXV. TAISYKLIŲ KEITIMO TVARKA

116. Šios Taisyklės gali būti keičiamos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

117. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

XXIX. INFORMACIJOS TEIKIMAS

118. Informacijos ir paaiškinimų dėl paramos kreiptis:

118.1. telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, bendruoju informacijos teikimo telefonu, tel. (8~5) 252 6999;

118.2. faksu (8~5) 252 6945;

118.3. elektroniniu paštu info@nma.lt.

119. Klausiant faksu ar elektroniniu paštu, turi būti pateikiama aiški nuoroda į kvietimo teikti paramos paraiškas numerį ir pavadinimą, klausiančiojo vardas ir pavardė arba organizacijos pavadinimas ir telefonas.

120. Atsakymai į klausimus, kurie gali būti aktualūs daugeliui potencialių pareiškėjų, skelbiami Agentūros tinklalapyje www.nma.lt, skiltyje „Klausimai“.

121. Informacija apie paramos paraišką vertinančius asmenis neteikiama.

122. Agentūros KDTS kontaktiniai duomenys:

Teritorinis skyrius	Adresas	Telefonas
Alytaus skyrius	Tvirtovės g. 1/Naujoji g. 2, LT-62116 Alytus	(315) 56793 (315) 56798
Kauno skyrius	Donelaičio g. 33, LT-44240 Kaunas	(37) 308 550 (37) 308 552.
Klaipėdos skyrius	Taikos pr. 28, LT-91220 Klaipėda	(46) 431 407 (46) 431 405
Marijampolės skyrius	Gamyklų g.1, LT-68300 Marijampolė	(343) 97 997 (343) 97 990
Panevėžio skyrius	Anykščių g. 4, LT-35171 Panevėžys	(45) 50 22 77 (45) 50 22 65
Šiaulių skyrius	Dvaro g. 78, LT- 76298 Šiauliai	(41) 59 60 80 (41) 59 60 81
Tauragės skyrius	Prezidento g. 7, LT-72258 Tauragė	(446) 20120 (446) 20121
Telšių skyrius	Pramonės g. 5, LT-87101, LT-87333 Telšiai	(444) 77050 (444) 77052
Utenos skyrius	Basanavičiaus g. 126, LT-28214 Utena	(389) 64 082 (389) 64 091
Vilniaus skyrius	Liauksmينو g. 5, LT-01101 Vilnius	(5) 264 9357 (5) 264 9275

Valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, prognozė tretiesiems paramos metams				
Produkcijos rūšis	Kiekis	Vertė	Produkcijos vertė (3×4)	Valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, prognozė (EDV ₃)
1	2	3	4	5
				_ _ , _ _

Numatomas valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimas
<p>Numatomas valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimas apskaičiuojamas taip:</p> $EDV_p = EDV_3 - EDV_1$ <p>čia EDV_p – valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimas EDV_1 – valdos ekonominis dydis, išreikštas EDV (paraiškos teikimo metais), EDV_3 – valdos ekonominis dydis, išreikštas EDV (trečiais paramos metais),</p>
$EDV_p = _ _ , _ _ $
<p>Numatomo valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimo procentinė išraiška apskaičiuojama taip:</p> $EDV_p (\%) = \frac{EDV_p * 100\%}{EDV_1}$ <p>čia EDV_p – numatomas valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, padidėjimas, EDV_1 – valdos ekonominis dydis, išreikštas EDV (paraiškos teikimo metais),</p>
$EDV_p (\%) = _ _ _ _ , _ _ $

Valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, prognozė ketvirtiesiems paramos metams				
Produkcijos rūšis	Kiekis	Vertė	Produkcijos vertė (3×4)	Valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, prognozė (EDV ₄)
1	2	3	4	5
				_ _ , _ _

Valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, prognozė penktiesiems paramos metams				
Produkcijos rūšis	Kiekis	Vertė	Produkcijos vertė (3×4)	Valdos ekonominio dydžio, išreikšto EDV, prognozė (EDV ₅)
1	2	3	4	5
				_ _ , _ _

IV. KITA INFORMACIJA

(Šioje lentelėje pareiškėjas atsako į pateiktus klausimus, užbraukdamas kryželiu langelį ties žodžiu „Taip“ arba „Ne“)

1.	Ar esate atsiskaitęs su Valstybine mokesčių inspekcija?	☐	Taip	☐	Ne
2.	Ar esate atsiskaitęs su Valstybiniu socialinio draudimo fondu?	☐	Taip	☐	Ne
3.	Ar patvirtinate, kad verslo plane numatytos investicijos nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų?	☐	Taip	☐	Ne
4.	Ar tvarkote (įsipareigojate tvarkyti) buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytus reikalavimus?	☐	Taip	☐	Ne
5.	Ar daromos investicijos atitinka ES darbo saugos reikalavimus?	☐	Taip	☐	Ne
6.	Ar įsipareigojate per pirmuosius 3 paramos metus žemės ūkio valdos ekonominį dydį, vertinant pagal EDV, padidinti 20 proc.	☐	Taip	☐	Ne
7.	Ar esate vaisių ir daržovių gamintojų organizacijos narys?	☐	Taip	☐	Ne
8.	Ar įsipareigojate laikytis Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų?	☐	Taip	☐	Ne
Prioritetiniai kriterijai					
9.	Ar esate gavęs EB investicinės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai? ¹	☐	Taip	☐	Ne
10.	Ar esate kooperatyvo narys?	☐	Taip	☐	Ne
11.	Koks Jūsų amžius (metais)?	_ _			

¹ Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programa (SAPARD), BPD, KPP, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa.

Pareiškėjo parašas _____

V. PATEIKIAMAI DOKUMENTAI

(Šioje lentelėje Pareiškėjas pasitikrina, ar Jo pateikiama paraiška yra pilnai sukomplektuota, ir pažymi ženklų X, kuriuos dokumentus pateikia, nurodydamas, pateikiamų dokumentų puslapių skaičių)

Eil.Nr.	Dokumento pavadinimas	Pažymėti X	Puslapių skaičius
1.	Asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas (papildomai pateikti kopiją, kuriai žymą „Tikra“ uždeda paraišką priimančią KDTS tarnautojas)	☐	□□□
2.	Pažyma patvirtinanti, kad pareiškėjas yra žemės ūkio kooperatyvo narys (pateikiama tik tuo atveju kai pareiškėjas yra žemės ūkio kooperatyvo narys)	☐	□□□
3.	Dokumentai, patvirtinantys nekilnojamojo turto, tiesiogiai susijusio su projekto įgyvendinimu, valdymo faktą (nuosavybės teise patvirtinantys dokumentai)	☐	□□□

PASTABA. Pareiškėjas privalo pateikti dokumentus lietuvių kalba. Prie paraiškos pridedamos nurodytų dokumentų kopijos. Notaro patvirtinti nuorašai pateikiami tik tuo atveju, jei KDTS darbuotojui neparodomas dokumento originalas.

VI. PAREIŠKĖJO DEKLARACIJA

Aš, pretenduodamas gauti paramą pagal priemonę „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“, pasirašydamas šioje paramos paraiškoje pareiškiu, kad:

1. esu susipažinęs su paramos lėšų teikimo tvarka ir taisyklėmis;
2. šioje paraiškoje ir prie jos pridėtuose dokumentuose pateikta informacija, mano žiniomis ir įsitikinimu, yra teisinga;
3. patvirtinu, kad, prieš pateikdamas paraišką, paraiškos teikimo metais atnaujinau VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (toliau – ŽŪIKVC) tvarkomuose registruose esančius duomenis, ir žinau, kad tik iš ŽŪIKVC gautus duomenis Agentūra panaudos priimdama sprendimą dėl paramos suteikimo/nesuteikimo ir (ar) sankcijų taikymo;
4. nesu pažeidęs jokios kitos sutarties dėl paramos skyrimo iš Europos Bendrijos arba Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų;
5. žinau, kad paraiška gali būti atmesta, jeigu joje pateikti ne visi prašomi duomenys (įskaitant šią deklaraciją);
6. sutinku, kad paraiškoje pateikti duomenys būtų apdorojami ir saugomi informacinėje valdymo ir priežiūros sistemoje;
7. sutinku, kad mano tinkamumas gauti paramą bus vertinamas pagal mano pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis bei viešuosiuose registruose esančius duomenis;
8. sutinku, kad informacija apie mano pateiktą paraišką, nurodant pareiškėjo pavadinimą, projekto pavadinimą, paraiškos kodą ir paramos sumą, būtų skelbiama Agentūros interneto svetainėje, ir visa su šiuo projektu susijusi informacija būtų naudojama statistikos, vertinimo bei tyrimų tikslams;
9. išipareigoju klaidingai apskaičiuotą ir pervestą į mano atsiskaitomąją sąskaitą paramos sumą gražinti Agentūrai. Žinau, kad gavus pranešimą dėl klaidingai išmokėtos paramos gražinimo Agentūrai, man gali būti pradėti skaičiuoti delspinigiai, jei jos negražinsiu per nurodytą terminą.
10. žinau, kad Agentūra gali patikrinti pateiktus duomenis bei atlikti patikrą vietoje ir gauti papildomos informacijos apie mano ūkinę veiklą. Pateiktus duomenis kontrolės tikslams gali panaudoti ir kitos susijusios Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos institucijos.
11. man nėra iškelta byla dėl bankroto;
12. man nežinomos kitos šiame dokumente nenurodytos priežastys, dėl kurių projektas negalėtų būti įgyvendintas ar jo įgyvendinimas būtų atidedamas, arba dėl kurių projektas nebūtų įgyvendintas nustatytu laikotarpiu;
13. išipareigoju įgyvendinti pateiktą verslo planą;
14. išipareigoju investuoti visą paramos sumą. Pirmaisiais arba antraisiais paramos gavimo metais gali būti atlikta didelė investicija (lygi arba didesnė nei numatomų likusių verslo plano įgyvendinimo metų paramos suma);
15. išipareigoju tvarkyti buhalterinę apskaitą ne vėliau kaip nuo paraiškos pateikimo dienos.

Pareiškėjo parašas _____

VALDOS EKONOMINIO DYDŽIO, IŠREIKŠTO EDV, NUSTATYMAS

Bendro valdos žemės ūkio produkcijos rūšių standartinio gamybinio pelno vertės nustatymas

Produkcijos rūšis	Kiekis (ha/vnt.)	Vertė (SGP)	Produkcijos vertė (2×3)
1	2	3	4
Kviečiai	_____	939	
Rugiai	_____	552	
Miežiai	_____	739	
Avižos	_____	498	
Kukurūzai grūdams	_____	810	
Kiti grūdiniai augalai	_____	561	
Ankštiniai javai	_____	760	
Bulvės	_____	2641	
Cukriniai runkeliai	_____	4355	
Pašariniai šakniavaisiai	_____	1208	
Lauko daržovės, braškės	_____	4532	
Uždaro grunto daržovės, braškės	_____	82084	
Lauko gėlės	_____	4532	
Šiltnaminės gėlės	_____	82084	
Vienmetės ir daugiametės žolės (mažiau 5 metų)	_____	168	
Kukurūzai žaliajam pašarui	_____	669	
Kiti pašariniai augalai	_____	364	
Sėklos ir sodinukai	_____	1327	
Kiti augalai	_____	684	
Pūdymai	_____	84	
Rapsai	_____	1151	
Kiti aliejiniai augalai	_____	1151	
Linai	_____	1182	
Aromatiniai, medicininiai augalai	_____	2001	
Kiti pramoniniai augalai	_____	2001	
Kultūrinės pievos (daugiau 5 metų)	_____	106	
Natūralios pievos ir ganyklos	_____	39	
Vaisiai ir uogos	_____	3548	
Medelynai	_____	30917	
Kiti daugiamečiai augalai	_____	100	
Arkliai (darbiniai)	_____	1	
Galvijai <1 m.	_____	198	
Buliai 1-<2 m.	_____	589	
Telyčios 1-<2 m.	_____	93	
Buliai >=2 m	_____	487	
Telyčios >=2 m.	_____	132	
Melžiamos karvės	_____	1506	
Kitos karvės	_____	517	
Ėriavedės	_____	93	
Kitos avys	_____	30	
Ožkos vedeklės	_____	239	
Kitos ožkos	_____	85	
Paršeliai	_____	52	
Paršavedės	_____	585	
Kitos kiaulės	_____	234	
Mėsiniai viščiukai	_____	2,05	
Vištos dedeklės	_____	3,11	
Kiti paukščiai	_____	12,00	
Triušių patelės	_____	26	
Bičių šeimos	_____	90	
Bendra produkcijos vertė (BSGP) iš viso			

Pareiškėjo parašas _____

1. Žemės ūkio valdos bendrasis SGP apskaičiuojamas dauginant valdos atitinkamos produkcijos rūšies SGP iš auginamų augalų pasėlių plotų ir kiekvienos rūšies gyvūnų skaičiaus. Sandaugas susumavus gaunamas valdos bendrasis SGP, litais:

$$BSGP = \sum_i (P_{A_i} \cdot SGP_{A_i}) + \sum_j (G_{vt_j} \cdot SGP_{vt_j}),$$

čia

$BSGP$ – bendrasis SGP,

P_{A_i} - i -osios rūšies auginamų augalų pasėlių plotas,

G_{vt_j} - j -osios rūšies gyvūnų skaičius,

SGP_{A_i} - i -osios rūšies auginamų augalų produkcijos SGP,

SGP_{vt_j} - j -osios rūšies gyvūnų produkcijos SGP.

2. Nustatant valdos ekonominį dydį, išreikštą EDV, valdos ekonominis dydis litais dalinamas iš EDV (1200 EUR) išreikšto litais pagal Lietuvos banko nustatytą lito ir euro santykį.

3. Jei valdoje auginami žolėdžiai gyvuliai, pašarinių augalų (žolės, pašariniai šakniavaisiai, silosiniai kukurūzai ir kiti pašariniai augalai) SGP neskaičiuojami.

4. Paršelių SGP skaičiuojamas tik tuo atveju, jei valdoje nelaikomos paršavedės.